

173) o sigui l'acc. 'ficar uns claus dins el fogó dels canons per impedir a l'enemic de servir-se'n', que *AlcM* documenta en un tractat de c. 1640; «si per cas jo us he tractat / conforme vos merexeu, / vos suplic que'm perdoneu / per Cristo crucificat, / Aquell qui morí *enclavat*, / per nostro amor, en la creu» en el mall. Seb. Gelabert, 1715-1768 (*JqMBover, BiEscrBal.*, 352.2.5). *Enclau* baix-aran. 'clau travesser de la canaula' (*anġklāu* «Querbolzen des Krippenhalsband», que Krüger, *VKR VIII*, 41 recollí a St. Joan de Toran). *Enclava* (1553). *Enclavació*. *Enclavada*; +*enclavador* 'indret en un camí de bosc, on es claven els troncs tallats, per transportar-los a ròssec' (Cabó, 1957); *enclavadura* [S. XIV]; *enclavament* [1695, Lacav.]. *Enclavat*. *Desenclavar* 'desencallar els troncs que els raiers barranquegen', Tor de Vall Ferrera (1932); *desenclavament*.

Clava (§§ 2, 3, *AlcM*). *Clavenda* mala pronunciació de *cloenda* (veg. CLOURE). *Clavera* (*AlcM* I); *claveró*.

Desclavar [1695, Lacav.]; *desclavador*, *desclavadura*, *desclavament*. *Desclavellar*. *Aclavar*. *Aclavellat*. *Clavariacis*.

CPT.: *Clavificar*: per a aquesta forma de les *VidesR* i de les *LlegRimSevilla* (fi S. XIII, vv. 917, 1276, 1220, 1245) amb el sign. de 'crucificar', en la qual semblen haver-se refós els descendents fonètics de CRUCI-FIGERE, -FIGICARE, i d'altra banda CLAVO FIGERE (FIGICARE) 'clavar amb clau', veg. el gloss. a les *VidesR* I, 98-99; *clavificador* (*VidesR*, f° 269v1); per a *clavificat* 'que forma reclus' i altres mots semblants de sentit anàleg, vegeu-los tots aplegats, s.v. CLAU f. *Clauganxo*, generalment *clau de ganxo*. *Claupassat*; -*passar*. *Clavacristos*.

1 És la qüestió plantejada primer per Gilliéron c. 1910 (de nou *Pathologie et Thérap. Verbales*, 1915, amb les crítiques de M.L. *Di. Litztg.*, 1914, 44, i *Litb.* xxxvii, 239, i en fi Wartburg, *ZRPb.* LVII, 1937, 301. En dic uns mots en el meu gloss. dels *AILL* III, 352. També en els proverbis «àrabs» de c. al S. XIV que sovint cita el *DBal*. — 2 Amb la nota «pedricera que surt, cosa d'un pam y mig, a cada banda de finestra, arran de l'ampit, en nostres cases de poble y pagesies: semblen les dues mans de l'endrec de la casa que surten a enramar-la a ella y lo carter ab dues *clavellines*; algunes de les noves cases del Vallès conserven encara la tradició de les *clavellineres*». — 3 EdFontserè (c. 1925) en reclamava a Fabra la inclusió en el *DOrt*. — 4 Semànticament més convincent em sembla, però, que es tracti de l'acc. *cavaller* 'lliure, que té pas lliure', que he documentat a CAVALL com a valenciana.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *clauada*, *clauetó*, *clavell* 'clau', *clavellar*, *clavellat*, *clavella*, *clavellera*, *clavera* o *clavera*, *claveró*, *clavetaire*, *clavaire*, *claveter*, *claveteria*, *clavetejar*, *clavetejament*, *claveteig*, *clavillonet*, *clavlots*, *clau* 'nom de peix', *clavilló*, *clavellada*, *claver*, *clavar*, *desclavar*, *clavada*, *clavadis*, *clavador*, *clavadura*, *clavament*, *clavaó*, *cla-*

vó, *clavassó*, *clavigó*, *enclavar*, *enclau*, *enclava*, *enclavació*, *enclavada*, *enclavador*, *enclavadura*, *enclavament*, *enclavat*, *desenclavar*, *desenclavament*, *clava*, *clavenda*, *clavera*, *claveró*, *desclavar*, *desclavador*, *desclavadura*, *desclavament*, *desclavellar*, *aclavar*, *aclavellat*, *clavariacis*, *clavificar*, *clavificador*, *clavificat*, *clauganxo*, *claupassat*, *claupassar*, *clavacristos*.

CLAU, f., del ll. CLAVIS id. □ 1.ª doc.: S. XIII, Jaume I, Lluïl, *CostTort*.

«Lo veguer deu-lo metre dins *clau*» (f° 4v) amb el sentit de 'tancar amb clau'; «les *claus* de les portes d'amor són daurades de consirers, sospirs e plors», Lluïl (*Amic e Amat*, 42); «e per los reys d'armes li sien dades totes les *claus* de les dites liçes, en senyal de victòria», *Tirant* (Ag. I, 149; d'altres II, 32; II, 50). En Eiximenis la graciós dita ponderativa: «als-cuns n'hi ha qui han l'appetit canín, en tant que s menjarien les *claus* de Sant Pere» (*Terç*, 173). El mot es conserva amb la *cl*- inicial a l'Alt Aragó (*klāu* o *klábe*) i també en el castellà xurro d'Anna (*klábe*, em reportaven a Sumacàrcer, 1962). Entre les accs. translàcies em limito a *clau de l'arbre*, de les barques del Maresme 'ferro semi-rectangular o abraçadora que subjecta l'arbre al banc d'arborar, al qual va fixat mitjançant les *clavilles*, grossos claus de cabota daurada' (St. Pol, 1928).

DERIV.: *Clauada*. *Clauassa*. *Claver* 'anella o bosceta que serveix per portar aplegades unes quantes claus' [*clauber*, mall., 1565; «*claver*: llavero, clavium pendigo», dicc. de Febrer Cardona]; «la gent <del Voló> vesteix a la usança del pahís, y las donas --- solen dur las faldillas --- escafidas y --- caputxas negras --- *clavers* de plata pendants del devantal algunes menestralas», B. de Maldà (*Excursions*, p. 142); abans s'havia pronunciat, si fa no fa amb aquest sign., *claver* [docs. 1331 i 1412, *AlcM*], «jo só qui compre / --- / *claver*, correja, / bossa, aguller / ---»; amb sentit molt igual, en el manresà MCanyelles, S. XVII (cit. Careta, *Barbr.*, s.v. *llavero*); «si 'm casan per forsa / --- / diumenge vinent comprarem las joyas, / el cintó y *clavé* de la malla grossa» (devia ser doncs de malla de plata, per dur-hi les claus la mestressa de casa), MilàF (*Romillo.*, 293.11); però per evitar el grosser castellanisme *llavero*, més que el poc elegant *claver*, és millor *portaclaus* que recomanava jo a Fabra, 1930, i que admeté el *DFa*; *clavera* (*AlcM* II).

Claver, *clavera* 'majordom, -oma, cast. *ama de llaves*'; *claveria* [S. XVI]. *Claveta*. *Clavar* 'tancar amb clau', mot regional del Pallars (tot Vall Ferrera, 1932-4, etc., no a Farrera) i Segre Alt i Mitjà, on constitueix la continuació de l'àrea de l'alt-arag. *clavar* (Bielsa, 1965), i oc. ant. *clavar* («fermer à clé», se *clavar* «s'enfermer», *PDPF*) i gascò (aran. *klawá*, landès pertot *klawá/klabá* «fermer à clef», Millardet, *Atlas* n.º 192); *clavadura* traduït a tort 'conjunt de claus' per *AlcM* en realitat és 'pany, tancadura d'una porta': «arrencha hom la *clavadura* de la porta», a. 1308 (Finke, *Acta Ar.* I, 521), «les portes majors